

Duce Dalcev University

Cyril and Methodius University

INTERNATIONAL VISION UNIVERSITY
GOSTIVAR - MACEDONIA
Vizyon University

II. ULUSLARARASI TÜRKLERİN DÜNYASI SOSYAL BİLİMLER SEMPOZYUMU

20-22 Nisan 2018
ÜSKÜP - MAKEDONYA

TAM METİN KİTABI

PROCEEDING BOOK

Editors

Doç. Dr. Osman Kubilay BULUT - Dr. Berker KURT - Dr. Celal Can ÇAKMAKCI

ISBN: 978-605-67570-3-7

II. Uluslararası Türklerin Dünyası Sosyal Bilimler Sempozyumu
II. International World of Turks Symposium of Social Sciences

Türklerin Dünyası Enstitüsü (Institut für die Welt der Türken) / Institute
for the World of Turks
Gotse Delcev Üniversitesi / Goce Delcev University
Kiril ve Metodiy Üniversitesi / Cyril and Methodius University
Uluslararası Vizyon Üniversitesi / International Vision University

II. ULUSLARARASI TÜRKLERİN DÜNYASI SOSYAL BİLİMLER SEMPOZYUMU TAM METİN KİTABI

Editörler/Editors

Doç. Dr. Osman KUTLUAY GÜL

Dr. Berker KURT

Dr. Celal Can ÇAKMAKCI

Kapak Tasarımı/ Cover Design

Ceyda ŞEREFLIOĞLU

Bu kitap, 20-22 Nisan 2018 tarihleri arasında *Türklerin Dünyası Enstitüsü*, *İştip Gotse Delcev Üniversitesi*, *Makedonya Uluslararası Vizyon Üniversitesi* ile *Kiril ve Metodiy Üniversitesi* tarafından ortaklaşa düzenlenen II. Uluslararası Türklerin Dünyası Sosyal Bilimler Sempozyumu kapsamında sunulan bildirilerin tam metinlerini kapsamaktadır. Metinlerin hukuki ve etik sorumluluğu yazarlarına aittir.

ISBN: 978-605-67570-3-7
ANKARA –2018

II. Uluslararası Türklerin Dini, Sosyal Bilimler Sempozyumu
II. International World of Turks Symposium of Social Sciences

Kurullar

Sempozyum Başkanı

Prof. Dr.Necati DEMİR

Onur Kurulu

Prof. Dr. Blazo BOEV

Gostivar, Peljev Üniversitesi, Rektörü

Prof. Dr.Fadıl HOCA

Uluslararası Vizyon Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Aneta DUÇEVSKA

Kiril ve Metodiy Üniversitesi Blaje Koneski Filoloji Fakültesi Dekanı

Prof. Dr.Necati DEMİR

Türkleri Dünyası Enstitüsü Başkanı

Prof. Dr.Oktay Ahmed AYBERK

Kiril ve Metodiy Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı

Düzenleme Kurulu

Doç. Dr. Osman Kubilay GÜL (Başkan)

Doç. Dr. Ülker ŞEN

Doç. Dr. Ebru BOZPOLAT

Dr. Berker KURT

Dr. Celal Can ÇAKMAKCI

Dr. İbrahim ÖZBAKIR

Dr. Özkan AYDOĞDU

Dr. Selçuk Kürşad KOCA

II. Uluslararası Türkerin Dünyası Sosyal Bilimler Sempozyumu
II. International World of Turks Symposium of Social Sciences

Bilim Kurulu

Adı Soyadı

Prof. Dr. Ahmet BURAN
Prof. Dr. Ahmet GÜNŞEN
Prof. Dr. Ali YAKICI
Prof. Dr. Amina SİLJAK
Prof. Dr. Aykut Emre BOZDOĞAN
Prof. Dr. Behruz BEKBABAYI
Prof. Dr. Bilgehan Atsız GÖKDAĞ
Prof. Dr. Celal DEMİR
Prof. Dr. Çağatay ÖZDEMİR
Prof. Dr. Ekrem CAUSEVİC
Prof. Dr. Ercan ALKAYA
Prof. Dr. Erdal AÇIKSELS
Prof. Dr. Erdoğan ALTINKAYNAK
Prof. Dr. Fadıl HOCA
Prof. Dr. Gadir GÖLKARİAN
Prof. Dr. Galina MIŞKİNIENE
Prof. Dr. Gıyasettin AYTAŞ
Prof. Dr. Gürsel UYANIK
Prof. Dr. İrfan MORİNA
Prof. Dr. Kubatbek TABALDİEV
Prof. Dr. Mahmut ÇELİK
Prof. Dr. Mammedov MAHARREM
Prof. Dr. Maria LEONTİK
Prof. Dr. Mehmet Nuri GÖMLEKSİZ
Prof. Dr. Muhsin HALİS
Prof. Dr. Mustafa SEVEK
Prof. Dr. Mustafa TALAS
Prof. Dr. Nazım İBRAHİM
Prof. Dr. Nazmi AVCI
Prof. Dr. Necati DEMİR
Prof. Dr. Oktay Ahmed AYBERK
Prof. Dr. Osman KUNDURACI
Prof. Dr. Rahmi DOĞANAY
Prof. Dr. Rıdvan CANIM
Prof. Dr. Rûfat RÜSTEMOV
Prof. Dr. Salih BARIŞIK
Prof. Dr. Seyfettin RZASOY

Görev Yeri

Fırat Üniversitesi / Türkiye
Trakya Üniversitesi / Türkiye
Gazi Üniversitesi / Türkiye
Saraybosna Üniversitesi / Bosna Hersek
Gaziosmanpaşa Üniversitesi / Türkiye
Allameh Tabataba'i Üniversitesi / İran
Kırıkkale Üniversitesi / Türkiye
Afyon Kocatepe Üniversitesi / Türkiye
Gazi Üniversitesi / Türkiye
Zagreb Üniversitesi / Hırvatistan
Fırat Üniversitesi / Türkiye
Fırat Üniversitesi / Türkiye
Ardahan Üniversitesi / Türkiye
Vizyon Üniversitesi / Makedonya
Yakın Doğu Üniversitesi / KKTC
Vilnius Üniversitesi / Litvanya
Gazi Üniversitesi / Türkiye
Atatürk Üniversitesi / Türkiye
Kosova Üniversitesi / Kosova
Manas Üniversitesi / Kırgızistan
Gotse Delçev Üniversitesi / Makedonya
Bakü Devlet Üniversitesi / Azerbaycan
Gotse Delçev Üniversitesi / Makedonya
Fırat Üniversitesi / Türkiye
Sakarya Üniversitesi / Türkiye
Gazi Üniversitesi / Türkiye
Ömer Halisdemir Üniversitesi / Türkiye
Kiril ve Metodiy Üniversitesi / Makedonya
Süleyman Demirel Üniversitesi / Türkiye
Gazi Üniversitesi / Türkiye
Kiril ve Metodiy Üniversitesi / Makedonya
Selçuk Üniversitesi / Türkiye
Fırat Üniversitesi / Türkiye
Trakya Üniversitesi / Türkiye
Bakü Devlet Üniversitesi / Azerbaycan
Gazi Osman Paşa Üniversitesi / Türkiye
Milli Elmler Akademiyası / Azerbaycan

İÇİNDEKİLER

KURULLAR		i
İÇİNDEKİLER		v
SEMPOZYUM PROGRAMI		viii
BİLDİRİ METİNLERİ		1
Necati DEMİR Gazi Üniversitesi -Türkiye	Topkapı Saray Müzesinde Bulunan Uğuzlar Destanı ve Bu Destanın Türk Kültür Tarihi Açısından Önemi	2
Zeki GÜREL Gazi Üniversitesi -Türkiye	Türk Dünyası Edebiyatçılar Ansiklopedisi'nde Makedonyalı Yazar ve Şairler	14
Mahmut ÇELİK Gotse Delçev Üniversitesi -Makedonya	İlhami Emin ve İshak Raşidov'un Romanlarına Yansıyan Yörük Kimliği	26
Attila JOMRA Turku Üniversitesi -Finlandiya	İzmir Tire'de Hasırcılık ve Bir Usta: Ayşe Narin	37
Ahmet AYTAÇ Selçuk Üniversitesi -Türkiye	Error Analysis of Turkish Learners	43
Çağla ATMACA Pamukkale Üniversitesi -Türkiye	İran'da Çevirinin Beşiği: Tebriz	49
Reza Hosseini BAGHANAM, Chidam CHITAKOĞLU, Tebriz İslam Azad Üniversitesi -İran	Türk Dünyasında İlk Profesyonel Operanın Oluşumu ve Estetik Prensipleri	
Derya AĞCA Bakü Müzik Akademisi -Azerbaycan	Varoluş Felsefesinin Psikolojik Teması: 'Ölüm'	62
Abdullah DURAKOĞLU, Hamit COŞKUN, Abant İzzet Baysal Üniversitesi -Türkiye	Bolu İli Ağızlarında Kullanılan Pekiştirici Morfemler	67
Erol ÖZTÜRK Abant İzzet Baysal Üniversitesi -Türkiye	Fulya SOYLU BAĞÇECİ Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi -Türkiye	
Oya LEVENDOĞLU ÖNER Erciyes Üniversitesi -Türkiye	Mevlevîlik Geleneğinde Müzik ve Kozmoloji İlişkisi	71
Hatice GÜLER Ahi Evran Üniversitesi -Türkiye	Kutadgu Bilig'de Cesaret: Memlûk Sultanı Baybars Örneği	77
Berker KURT Akdeniz Üniversitesi -Türkiye	Eski ve Yeni Türkçe Ders Kitaplarının Şekil, Tür, İçerik ve Okunabilirlik Düzeyleri Üzerine Bir Karşılaştırma	83
Mustafa ULUTAŞ Uşak Üniversitesi -Türkiye	Dokuzuncu Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarının Metinlerarasılık Bağlamında İncelenmesi: Gazi Üniversitesi Vakfı İnceleme Lisesi Örneği	95
Mehmet KARA Gazi Üniversitesi -Türkiye	Osmanlı Divan şiirinde Gazeller	108
Mariya LEONTİK Gotse Delçev Üniversitesi -Makedonya	Trakya Ağızlarında Giysi Adları Üzerine Bir İnceleme	116
Levent DOĞAN, Ceyda ERDİN Trakya Üniversitesi -Türkiye	Kaybolmaya Yüz Tutan Geleneksel Çocuk Oyunları Üzerine Bir İnceleme	137
Muharrem ÖZDEN Trakya Üniversitesi -Türkiye	Taassubun Sınırlarını Yıkan Düşünür: İbn-i Sina	150
Mustafa ÖNDER Cumhuriyet Üniversitesi -Türkiye	Dönemin Hatırat Yazarlarının Tanıklığında Yahya Kemal Beyatlı Profiline Görünüşleri	163
Nesrin KARACA Uludağ Üniversitesi -Türkiye	İran'ın Marand Şehri ve Yakın Çevresindeki Evlilik Merasimleri	178
Halide ERDAK SOHRABİ Atatürk Üniversitesi -Türkiye		

II. Uluslararası Türklerin Dünyası Sosyal Bilimler Sempozyumu
II. International World of Turks Symposium of Social Sciences

SEMPOZYUM PROGRAMI

II. ULUSLARARASI TÜRKLERİN DÜNYASI SOSYAL BİLİMLER SEMPOZYUMU (20-22 NİSAN 2018)

II. INTERNATIONAL WORLD OF TURKS SYMPOSIUM OF SOCIAL SCIENCES (APRİL 20-22, 2018)

AÇILIŞ VE KONUŞMALAR

20 NİSAN 2018 CUMA

09:00-10:30

Prof. Dr. Necati DEMİR (Türklerin Dünyası Enstitüsü Başkanı)

Prof. Dr. Fadıl HOCA (Vizyon Üniversitesi Rektörü)

Prof. Dr. Kiril BAÛRTEV (Goche Delcev Üniversitesi Rektör Yardımcısı)

Prof. Dr. Aneta DUÇEVSKA (Kiril ve Metodiy Üniversitesi)

Prof. Dr. Oktay Ahmed AYBERK (Kiril ve Metodiy Üniversitesi)

Prof. Dr. Mahmut ÇELİK (Goche Delcev Üniversitesi)

Prof. Dr. Gıyasettin AYTAŞ (Gazi Üniversitesi)

II. Uluslararası Türklerin Dünyası Sosyal Bilimler Sempozyumu
II. International World of Turks Symposium of Social Sciences

Türk Dünyası Edebiyatçılar Ansiklopedisi'nde Makedonyalı Yazar ve Şairler

Macedonian Writers and Poets in Encyclopedia Of Turkish Literateurs

Zeki GÜREL¹

Gazi Üniversitesi -Türkiye

Mahmut ÇELİK²

Gotse Delçev Üniversitesi -Makedonya

Özet:

Makedonya, 1991'de bağımsızlığını ilan etmiş genç bir cumhuriyettir. Makedonya'da Türk varlığı M.Ö. 700'lü yıllardan beri tarihî belgelerle takip edilebilmektedir. Makedonya'da Türk dili ve edebiyatı dendiğinde Osmanlı asırları ve sonrası daha çok akla gelmektedir.

"Türk Dünyası kavramı, siyasî, iktisadî, edebî ve felsefî boyutları olan bir adlandırma hâlinde dünyanın gündemine yerleşmiştir. Türk Dünyası öncelikle ve özellikle, kültür ortaklığı, kültürel birlik demektir. Türk Dünyasında var olan, ancak yeterince değerlendirilmemiş bulunan kültür ortaklığının en sağlam delilleri edebiyat hayatına ait ürünlerdir. Makedonya Türk Edebiyatı da Türk Dünyası edebiyatlarının ayrılmaz bir parçasıdır. T.C. Başbakanlık Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi tarafından "Türk Dünyası Ortak Edebiyatı Projesi" kapsamında hazırlanan "Türk Dünyası Edebiyatçıları Ansiklopedisi"nde Makedonyalı yazar ve şairler konusu önemli bir çalışma alanıdır.

Biz bu bildirimizde "Türk Dünyası Edebiyatçıları Ansiklopedisi"nde yer alan Makedonyalı şair ve yazarları tek tek tespit ettik. Gördük ki, bu yazar ve şairlerden bir kısmı Makedonya doğumlu olmalarına rağmen; yaşanan elim olaylar sebebiyle doğdukları yerde ölmeleri onlara nasip olmamış, onlar Türkiye'de vefat etmişlerdir. Yahya Kemal Beyatlı, Şevket Rado, ... gibi.

Bu proje Makedonya Türk Edebiyatı için de çok önemlidir. Söz konusu Ansiklopedide alanımızla ilgili araştırmayı yaparken tespit ettiğimiz eksiklikler ve farklı yorumları da dikkatlerinize sunacağız.

Anahtar Kelimeler: Türk dünyası, Türk dünyası edebiyatçıları Ansiklopedisi, Makedonya, Makedonyalı şair ve yazarlar.

Abstract:

Macedonia is a young republic that declared its independence in 1991. Turkish presence in Macedonia could be followed back to 700 B.C. according to historical documents. In Macedonia when it's referred to Turkish language and literature the period of Ottoman Empire and afterwards inevitably come to mind.

The concept of the Turkish World has been placed on the agenda of the world in the terms of political, economic, literary and philosophical dimensions. The Turkish World primarily refers to cultural partnership and cultural unity. The most vigorous proofs of the cultural partnership that exists in the Turkish World, but not sufficiently evaluated, are the literary works. Macedonian Turkish Literature is an integral part of Turkish World literature. Macedonian writers and poets are an important field of study in the "Encyclopedia of Turkish Literateurs" which was prepared under the project "Turkish World Common Literature Project" by Turkish Prime Ministry Atatürk Culture, Language and History High Authority Cultural Center.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, zekigurel@ahoo.com

² Prof Dr., mahmut.celik@ugd.edu.mk

II. Uluslararası Türklerin Dünyası Sosyal Bilimler Sempozyumu
II. International World of Turks Symposium of Social Sciences

In this work we have identified Macedonian poets and authors who are involved in the "Encyclopedia of Turkish Literateurs". We see that although some of these Macedonian-born writers and poets due to the tragic events have died in Turkey: Yahya Kemal Beyatli, Şevket Rado.

Therefore, the project is important for Macedonian Turkish Literature. In this work we intend to present shortcomings and different interpretation of the problems related to our field of research.

Key Words: Turkish world, Encyclopedia of Turkish world literature, Macedonia, Macedonian poets and writers.

Giriş

Türk Dünyası kavramı, siyasî, iktisadî, edebî ve felsefî boyutları olan bir adlandırma hâlinde, dünyanın gündemine yerleşmektedir. Türk Dünyası kavramının siyasî birlik veya askerî birleşme veya iktisadî bütünleşme anlamına gelen bir terim olmadığını her zaman söylüyoruz; Türk Dünyası öncelikle ve özellikle, kültür ortaklığı, kültürel birlik demektir. Türk Dünyasında var olan, ancak yeterince değerlendirilmemiş bulunan kültür ortaklığının en sağlam delilleri edebiyat hayatına ait ürünlerdir.

Türk soylu halklar, tarihin her devrinde, sosyo-kültürel tabakaların doğurduğu farklılıkların ve coğrafyanın üstünde, bir iletişim dünyası kurarak, edebiyat eserleri verdi. Edebiyat, duyuşun, düşünüşün, hayâl edişin ve davranışın, mısra veya satır hâline dönüşerek karşımıza çıktığı; bir değerler atmosferinde, bizi yeniden sarstığı, bir özel dünyadır. Bu edebî eserlerin yarattığı ortaklıkları, bazen rejimlerin, yönetimlerin ve bazen sığ akıllı mahallî kimlikçilik (rejyonalist) tavırların parçalamaya çalıştığı görülür.

Türk Dünyası'nda, din, mezhep, tarikat farklılaşması; komşu kültürlerin etkisi; rejim ve yönetim baskıları, dokuz ayrı alfabe kullanılmış olması sebepleri sonucunda, edebî metinlerde de farklılaşma meydana gelmiştir. Bu farklılıkların üzerine çıkan, benzeştirici ve bütünleştirici özellik taşıyan ve özgünlük ifade eden eserlerin derlenip incelenmesi suretiyle, Türk Ata'nın çocuklarının dili zevki kullanımının köklerinin, gövdesinin ve dallarının gösterilmesi edebiyat tarihinin sahasıdır. Gerek Türkiye'de, gerekse Türk Dünyası'nda, biyografi veya bibliyografyaya boğulmamış, edebiyat tarihi ile kültür ve medeniyet tarihi ayırımını yeterince yapmış olmak şartıyla, edebî eserleri esas alan bilgi, zihniyet, iman, zevk tabakalarına ait ürünlerin tarihi henüz yazılmamıştır (Tural, 2002:VII-IX).

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Başkanı Prof. Dr. Sadık Kemal, Türk Dünyası edebiyat tarihinin ve edebiyat terimleri ve kavramları ansiklopedik sözlüğünün hazırlanması ile Türk soylu halklara ait edebiyatların edebî şahsiyetlerinin biyografilerini ve bunların eserlerini Türk Dünyası'nda tanıtmak ve yaygınlaştırmak amacıyla 1996 yılında TC Başbakanlık-Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına bir Proje vermiştir.

Bizim bildirimizde esas aldığımız "Türk Dünyası Ortak Edebiyatı Türk Dünyası Edebiyatçıları Ansiklopedisi" adlı sekiz ciltlik çalışma da işte bu proje kapsamında hazırlanıp yayımlanmış olan Ansiklopedidir.

Türk Dünyası Ortak Edebiyatı Türk Dünyası Edebiyatçıları Ansiklopedisi'nde Makedonyalı Şair ve Yazarlar:

Biyografi, hiçbir bilim dalını, edebiyatta olduğu kadar doğrudan ilgilendirmez. Edebiyat araştırmacısı; edebî eser veren, edebî eser ve okuyucu üçlüsü arasında, edebiyat bilinin ihmal edemeyeceği üç ayrı alana ait malzeme toplamak ve değerlendirmek zorundadır. Biyografi, gerek edebiyat eserini, gerekse edebiyat bilimiyle ilgili araştırmayı aydınlatan, açıklayan, destekleyen gerekçelerin bir kısmını oluşturur. Hayat hikâyesi, terceme-i hâl, ömür bayandaması adları taşıyan bu türden kitapların, 19. Yüzyıl öncesinde 'tezkire' adıyla çokça yazıldığı bilinmektedir. Bu tezkirelerin

kalıplaşmış ifadeleri dışında, biyografik bilgiyi yeterince verdiğini söylemek kolay değildir. Türk Dünyası'nda gerek edebiyat eseri verenin, gerekse o eserleri değerlendirenlerin resmî ve hususî hayatlarını ihtiva eden bir ansiklopedik kitap bulunmamaktaydı; geniş bilgiden vazgeçtik; bir envanterden de yoksunduk (Tural, 2002:X). “**Türk Dünyası Ortak Edebiyatı Türk Dünyası Edebiyatçılar Ansiklopedisi**” şimdilik bu eksikliği gidermiş görünüyor.

“Türk Dünyası Edebiyatçıları Ansiklopedisi” Alt Grup Başkanı ve Redaksiyon Kurulu üyesi Dr. Müjgân Cunbur, Ansiklopedi'nin önsözünde; “Türk Dünyası Edebiyatçılar Ansiklopedisi”ne giren maddelerde, zamam olarak tarihin çok derinlerine inildiği görülecektir. Dış kaynaklarından da yardımıyla altıncı hattâ dördüncü yüzyıldan başlayan bu zaman kesiti 1960'lara kadar uzanmaktadır.

“Türk Dünyası Edebiyatçıları Ansiklopedisi”nin tarihî sınırları gibi, coğrafi zemini de çok geniş bir alana yayılmaktadır. Günümüz coğrafyasına göre; doğuda Çin içlerinden, hattâ Avusturalya'dan, batıda Avrupa ortalarına kadar, kuzeyde Yakutistan'dan, güneyde Hindistan'a, Cezayir'e kadar uzanan çok geniş bir bölgede eser vermiş olan şair ve yazarlar; bu ansiklopedik sicilde ad, soyadı, nispet, lâkap veya mahlaslarına göre alfabetik düzende yer aldılar.” (Cunbur, 2002:XII-XIV)

Bu bilgiler ışığında söz konusu Ansiklopediyi taradığımızda; Makedonya Türk Edebiyatı şair ve yazarları ile ilgili şöyle bir liste karşımıza çıkmaktadır. Bu listede bazı isimlerin önüne (*) işareti koyduk. Bu işareti koyduğumuz biyografiler; ya tarih, ya yer ya da soyadı açısından eksik veya yanlış bilgiler içermektedir. Bu hususlardaki tamamlamalarımızı da dikkatlere sunmaya çalıştık.

TÜRK DÜNYASI EDEBİYATÇILAR ASİKLOPEDİSİ'NDE MAKEDONYALI ŞAİR VE YAZARLAR

Soyadı, Adı	Tarih	Yer	Cilt,Sayfa
Abdullah, Avni	3.5.1948-	Üsküp	1,45
Abdurrahman, Fehmi	?-1904	Manastır	1,67
Abdülfettah, Rauf	1910-1963	Üsküp	1,72
Abdürrahim Kadirî	?-1865	Üsküp	1,83
Adlî	?-1617	İştîp	1,117
Aka Gündüz	1886-7.11.1958	Manastır	1,219-220
Akozan, Mehmet Sıtkı	1889-1948	Kesriye	1, 274
Ali, Fahri	1948-	Üsküp	1, 323-324
Aruci, Kemal	1927-1977	Vrapçište	1,456
Âşık Çelebi	1520-1572	Üsküp	1,489-490
*Atâ	?-1552	Üsküp	1, 511
Aynî, Mehmet Ali	1869-30.11.1949	Manastır	2, 75-76
Bâlî	?-1553	Usturumca	2, 172
Bekem, V. Karin	1947	Üsküp	2, 208
Bellür, İrfan	1954	Üsküp	2, 225
Beyatlı, Yahya Kemal	2.12.1884-1.11.1958	Üsküp	2, 253-256

II. Uluslararası Türklerin Dünyası Sosyal Bilimler Sempozyumu
II. International World of Turks Symposium of Social Sciences

Bilger, Osman İlhan..	1910-1969	Cumayibâlâ	2, 281
* Bugariç, Recep Murat	10.1934-	Üsküp	2, 337
Bulut, Recep	1923-	İştîp	2, 337
Celâl	1517-1571	Manastır	2, 411-412
*Cenab, Şahabeddin	1870-1934	Manastır	2, 438-441
Dâniş	?-1898	Manastır	3, 109
Dâvûd Esad Paşa	19.yy	Manastır	3, 116-117
Durrî	?-1494	Üsküp	3, 225
Edip, Yusuf	1949-	Üsküp	3, 254
Eldeniz, Naci	1875-19.3.1948	Manastır	3, 295-296
* Emin, İlhami	1875-19.3.1948	Kadoviş	3, 322-323
Eminî	?-1680	Üsküp	3, 324-325
Engüllü, Avni	7.9.1947-	Üsküp	3, 345
Engüllü, Melahat	1950-	Üsküp	3, 345-346
Engüllü, Suat	25.7.1950-	Üsküp	3, 346
Ergüneş, Hüseyin Şemsi	1872-1968	Köprülü	3, 387
*Fahri Ali	1948-	Üsküp	4, 7
Fâ'ik	1825-1899/1990	Manastır	4, 10
Fakîrî	15. Yy.-16. Yy.	Kalkandelen	4, 16
Fennî	?-1666/67	Üsküp	4, 41
Ferîdî	?-1516	Üsküp	4, 48
Feyzî	16. yy.	Manastır	4, 62
Girdinsoy, Naci	1924-26.6.1982	Manastır	4, 170
Göker, Haluk Hilmi	1921-	Üsküp	4, 188
Gözler, Fethi	4.1.199-1.12.1996	Üsküp	4, 210-211
Hâfız Hakkı Paşa	1879-195	Manastır	4, 334-335
Hâkî	15/16. Yy.	Üsküp	4, 341
Hamzaoğlu, Yusuf	1945	Raptiştah	4, 391
Hasan	17. Yy.	Manastır	4, 404
Hâverî-i Kadim	?-1564/65	Manastır	4, 427-428
Hemdemî	?-1679	Üsküp	5, 11

Hevesî	16. Yy.	Üsküp	5, 20
Hulûsî	?-1763/64	Usturumca	5, 67
Hüsrev Bey	19. Yy.	Radoviş	5, 73
Husûlî	16. Yy.	Üsküp	5, 74
İbrahim Temo	1865-1939	Struga	5, 136-137
*İlhamî Emin	1931-	Radoviş	5, 168
İlyaz, Enver	1955	Üsküp	5, 178
*İnan, Afet Ayşe	1908-1985	Doyran	5, 192-193
İshak	1473-1537	Üsküp	5, 211-212
İzârî	?-1522	Üsküp	5, 249
*Kadı Atâ	16. Yy.	Üsküp	5, 278
*Karahasan, Mustafa	1920-?	Üsküp	5, 361
*Kartal, Numan	1936-	Kocacık	5, 389
Kaya, Fahri	1930-	Kumanova	5, 408-409
*Kâzım Paşa	1821-1890	Konice	5, 428
*Kenzi	1796-1879	Kalkandelen	5, 450
Keşfî	17. Yy.	Manastır	5, 472
Kıratlı, Mahmut	1929-1988	Üsküp	6, 9
Konyar, Hasan Basri	1891-28.12.1952	Manastır	6, 53-54
Koryürek, Enis Behiç	12.3.1892-18.10.1949	Üsküp	6, 65-67
Kültür, Âsım	1898-5.9.1960	Kratova	6, 148
Kültür, İsmet	1908-1977	Kratova	6, 149
Lilân, Zeynep	1940-	Üsküp	6, 168
*Lütfü Seyfullah	1926-	Üsküp	6, 177-178
Mantıkî	?-1828	Manastır	6, 221
Mehmed	?-1590	Manastır	6, 252
Mehmed	?-1623	Üsküp	6, 253
Mehmed Rifat	1851-1907	Manastır	6, 274
*Mehmed Tahir Bey	22.11.1861-28.10.1925	Manastır	6, 282-283
Merdî	16. Yy.	Manastır	6, 326
Meriçboylu, Abdülkadir	1917-1985	Manastır	6, 330

Mîrî	16. Yy.	Üsküp	6, 365
Mu'îdî	?-1585/86	Kalkandelen	6, 423
Mu'în	?-1820	Manastır	6, 423
*Mustafa Karahasan	1920-	Üsküp	6, 449-450
*Muzbeg, İskender	1947-	Prizren	6, 459
Nâilî	1823-1876	Manastır	6, 500
*Naim Şaban	1935-8.4.1961	Üsküp	6, 503
Nalkesen, Yusuf	?-1.1.2003	İştîp	6, 513
Nayıf, Yaşar Nabi	15.12.908-15.3.1978	Üsküp	6, 545-546
Niyâzî	?-1537	Üsküp	6, 634-635
Ohri, İskender Nafiz	1909-?	Manastır	7, 13
Öğdevin, Halil Recai	1871-1955	Manastır	7, 87
Ömer Naci	1878-1916	Manastır	7, 99-100
Ötüken, Adnan Cahit	1911-Mart 1992	Manastır	7, 126
Özalp, Kâzım	1880-1968	Üsküp	7, 133-134
Özay, Mahmut	1908-1981	Manastır	7, 135
Pakalın, Mehmet Zeki	1886-1972	Ohri	7, 207-208
Perrî	1864-1937	Manastır	7, 237
Pura, İdris Ahmet	?-1910-1975	Üsküp	7, 257
Rado, Şevket	1913-4.1988	Radoviş	7, 264-265
Ramo, Şükrü	1918-18.11.1988	İştîp	7, 288-289
*Rauf, Abdülfettah	1910-1963	Üsküp	7, 301
Reşid Âkif Paşa	1862-1920	Kalkandelen	7, 532
Rif'at	?-1877	Manastır	7, 353
Rindî	?-1565	Üsküp	7, 357
Riyâzî	?-1546/7	Üsküp	7, 358-359
Sabâ'î	16. Yy.	Manastır	7, 389
Sabrî	1862-9.4.1943	Kalkandelen	7,397-398
Sadrî	?-1585	İştîp	7, 417
Sadrî	18. Yy.	İştîp	7, 418
Sâfî	?-1763	Manastır	7,428-429

II. Uluslararası Türklerin Dünyası Sosyal Bilimler Sempozyumu
II. International World of Turks Symposium of Social Sciences

*Sâfi	?-1616	Hoprište	7, 428
Sâidî	?-1533	Kalkandelen	7, 45
*Sait, Burhan	1967-	Üsküp	7, 455
Sâlih	?-1908	İştîp	7, 470
Sâmî	16. Yy.	Manastır	7, 482
*Sebük, Mehmet Ali	1906-1991	Yugoslavya	7, 532-534
Sertel, Zekeriya	1890-11.3.1980	Ustorumca	7, 569
*Sertoğlu, Murat	1910-1989	Kazoma	7, 570-571
Seydî	16. Yy.	Üsküp	7, 581
*Seyfullah, Lütfî	1926-	Üsküp	7, 585
Sinan	16. Yy.	Manstır	7, 613
*Süerdem, H. Fehmi	1891-?	Üsküp	7, 654
*Süleyman, Hüseyin	1900-1963	Kumanova	7, 661
*Şaban, Naim	1935-8.4.1961	Priştine	8, 2
Şeydâ	?-1552	Üsküp	8, 99
Tab'î	16. Yy.	İştîp	8, 136
*Tahir, Alaettin	1949-	Üsküp	8, 143
Tâlibî	?-1717	İştîp	8, 168-169
Tansu, Samih Nafiz	1905-1976	Köprülü	8, 189
Tulu'î	16. Yy.	Kalkandelen	8, 326
Tuzcu, Enver	1916-1958	Üsküp	8, 366
* Ülker, Hüdaî	20. Yy.	Makedonya	8, 455
Ülkü, Nusret Dişo	1938-	Üsküp	8, 456-457
Vahdetî	?-1722	Üsküp	8, 484
Valihî	?-1599	Üsküp	8, 497
*Vardar, Hümaşah (Valandova)	(-)	Valandova	8, 501
Vesim	1703-1759	Üsküp	8, 531
Veysi	1561-1628	Üsküp	8, 532
Vusûlî	?-1591	Üsküp	8, 540-541
*Yalçın, Hüseyin Cahit	7.12.1875-18.10.1957	Manastır	8, 562-566
Yalkut, Sabri Cemil	1882-1957	Üsküp	8, 573

*Yeşim, Ragıp Şevki	1910-12.2.1971	İştîp	8, 617
*Yusuf, Sabit	7.4.1957-	Gostivar	8, 663-664
*Yusuf, Süreyya	1923-1977	Köprülü	8,664
Yusuf, Edip	1949-	Üsküp	8, 665
Zârî	15/16. Yy.	Üsküp	8, 705
Zekeriya, Necati	11.11.1928-10.6.1989	Üsküp	8, 715-716

Bu şair ve yazarların içinde doğduğu yerle ölmeyenlerin sayısı bir hayli fazladır. Özellikle Balkan Harbinden sonra (1912) Osmanlı Devletini. Türkiye coğrafyasına göç edenleri daha sonra 1950'den sonra göç edenler takip etmiştir.

Makedonya Türk Edebiyatı ile ilgili çalışmaların neredeyse tamamında Makedonya'da Türk Edebiyatı genellikle 1944'de Yugoslavya'nın kuruluşuyla başlatılmaktadır. Balkanlarda Osmanlı asırları ve daha öncesi her ne hikmetse hep yok sayılmıştır. Makedonya Türk Edebiyatçıları arasında Makedonya'da doğmuş ama zaman içinde Türkiye'ye göç etmek/hicret etmek zorunda kalanlar alınmamıştır. 1884'de Üsküp'te doğan, 18 yaşına kadar Üsküp'te yaşayan; eserlerinde Makedonya'yı ve Türkiye'yi yaşatan, 1958'de Türkiye'de vefat eden Yahya Kemal Beyatlı bile Makedonya Türk Edebiyatının şair ve yazarları arasında sayılmamış/sayılamamıştır. Biz burada ilmî ve millî olmayan bu gidişatın sebepleri üzerinde durmayacağız.

Makedonya Türk Edebiyatı, Türkiye başta olmak üzere Türk Dünyası edebiyatlarının ayrılmaz bir parçası olduğu gerçeği galiba ilk defa "Türkiye Dışı Türk Edebiyatları Antolojisi" çalışmalarında ve bugün burada incelediğimiz "Türk Dünyası Edebiyatçıları Ansiklopedisi"nde gündeme getirilmiştir.

Makedonya'da yapılan çalışmalar ise Makedonya Türk Edebiyatı, Türkiye başta olmak üzere Türk Dünyası edebiyatlarının ayrılmaz bir parçası olduğu gerçeği; tarihi olarak derinliğine, coğrafî olarak genişliğine ilk defa Yrd. Doç. Dr. Zeki Gürel'in Namik Efendi Eğitim, Kültür, Sanat ve Spor Derneği'nin yayını olarak hazırlayıp 2017'de kitap olarak basılan kitapta vurgulanmıştır.

Türk Dünyası Edebiyatçıları Ansiklopedisi Üzerinde Makedonya Türk Edebiyatı Şair ve Yazarları Açısından Bazı Tespit, Yorum ve İlavelerimiz:

Soyadlarıyla ilgili problemler: Türkiye Cumhuriyeti'nde Soyadı Kanunu 1934'de çıkmış ve aynı yıl yürürlüğe girmiştir. Bu tarihten önce vefat etmiş olanların soyadları olmadığı için ansiklopedide onlara yer verilirken bu hususun dikkate alınması gerekirdi. Mesela: "Cenab, Şahabeddin" yazılırken "Cenab" soyadı olarak kabul edilmiştir (C.2, s.438). Mustafa İsen-Abdükladir Hayber'in birlikte yazdıkları maddede "Emin, İlhami" iken (C.3, s.322-323)**** "Fahri Ali" (C.4, s.7) ansiklopedide soyadı dikkate alınmadan yer almış, doğrusu "Ali, Fahri" olacak. "Emin, İlhami" (C.3,s. 322-323) daha sonraki ciltlerde "İlhami Emin" şeklinde tekrar yazılmış (C. 5, s. 168). Hoca Ahmed Yesevî soyundan olduğunu bildiğimiz "Atâ", ansiklopedide iki farklı isim gibi alınmış; "Atâ" (C.1, 511'de ?-1552), "Kadı Atâ" (C.5, s.278). İlk biyografiyi yazmış, ikinci biyografivi ise Ansiklopedinin Yazı Kurulu yazmış. "Lütfü Seyfullah" (C.6, s.177-178) soyadı dikkate alınmadan veya karıştırılarak bu şekilde Ansiklopedide yer almıştır. Doğrusu "Seyfullah, Lütfü" olmalı ve ilgili ciltte/8. ciltte yer almalıydı. Öyle de olmuş 8. Ciltte s.585'de "Seyfullah, Lütfü" adıyla biyografisine yer verilmiştir. "Naim Şaban"ın biyografisi verilirken (C.6, s.503) soyadına göre verilmemiştir. Doğrusu "Şaban, Naim" olması gerekirdi ve ilgili ciltte/8.ciltte yer almalıydı. 1. Ciltte "Abdülfettah, Rauf" olarak yazılan biyografi (C.1, 72), 7. Ciltte "Rauf, Abdülfettah" olarak yer almıştır (C.7, s. 301). Şahiş, Makedonya'da

Abdülfevrah Rauf Efendi olarak tanınır anılmaktadır. 8.Ciltte “Vardar, Hümaşah (Valandova)”ın adının yanına (Valandova) yazılmasına bir anlam veremedik. “Valandova“, yazarın doğduğu yerin adıdır.

Yer adlarıyla ilgili problemler: Radoviş şehri farklı yazılışlarla karşımıza çıkıyor: “Radaviçe” (C. 5, s. 168), “Radovišta” (C.5, s. 73), “Radovite” (C. 7, s.264). Şevket Rado’nun doğum yeri için “Yugoslavya’nın Üsküb’e bağlı Radovişte kasabasında doğdu” denmesi ise biyografi yazarının Makedonya idari taksimatı hakkında güncel bilgilerden haberdar olmadığını göstermektedir. Âfet İnan’ın doğum yeri için “Selanik Vlayetinin Doyran ilçesi” bilgisi verilmiş (C.5, s.192). Bugünkü siyasi taksimatta Doyran, Yunanistan sınırları içinde değil Makedonya sınırları içerisinde yer almaktadır. 1936 doğumlu Numan Kartal (C. 5, s.389), Kocaeli doğumludur ama ailesi Makedonya Kocacık’tan Türkiye’ye hicret etmiştir. Numan Kartal, Atatürk’ün soyunun Makedonya’nın Kocacık köyünden olduğuyla ilgili ilk yayını yapan kişi olarak da önemlidir. Kâzım Paşa’nın doğum yeri olarak Konice belirtilmiştir (C.5, s. 428). Balkanlarda birkaç yerde Konice/Konce vardır. Bu Konice acaba hangisidir. Biz burayı Makedonya’nın Radoviş iline bağlı Konce Kasabası/Belediyesi olarak düşündük. Kenzî, 1796’da Kıbrıs’ın Lefkoşe şehrinde doğmuştur ama hayatının bir kısmını Makedonya’da Kalkandelen’de geçirmiş ve buralarla ilgili olarak da pek çok şiir kaleme almıştır. İskender Muzbeğ, biyografisinde “Türk asıllı Makedonya şair ve yazarı. Prizren’de doğdu” (C. 6, s. 459) bilgisi verilmiştir. Prizren Yugoslavya zamanında Kosova özerk bölgesinde idi bugün de Kosova devleti sınırları içerisinde. Hâl böyle olunca İskender Muzbeğ’in Makedonya şair ve yazarı olarak gösterilmesi doğru değildir. 7. Ciltte “Sâfi”nin biyografisinde “Makedonya’nın Horpişte ilçesinde doğdu” denilmektedir. Makedonya’da böyle bir yer adı bulunmamaktadır. “Burhan Sait”, Kosova’daki Gilan’da doğmuştur. Ama hayatının büyük bir kısmını Makedonya’nın başkenti Üsküb’te geçirmiştir. Üsküb’te Türkçe ilk sivil gazete olan “Vardar” gazetesini çıkartmış, “Yeni Yol” derneğinde yöneticilik yapmıştır. 2004 yılında da Türkiye’de bir trafik kazasında vefat etmiştir. “Mehmet Ali Sebük”ün 7. Ciltte biyografisi verilirken “Yugoslavya’da doğdu” denilmiş ve şehir adı verilmemiştir. Biz de bu belirsizlikten dolayı onu da Makedonyalı şair ve yazarlar arasına aldık. “Süerdem, H. Fehmi”nin 7. Ciltte biyografisi verilirken Üsküb Prizren’de doğdu” denilmiştir. Üsküb, Makedonya’nın bir şehridir, Prizren Kosova’dadır ve Üsküb’e bağlı değildir. Ancak tarihi süreçte Osmanlı asırlarında böyle bir yorum yapılabilir. “Süleyman, Hüseyin”nin 7. Ciltteki biyografisinde “Kosovalı hikâye ve tiyatro yazarı Kumanova’da doğdu” denilmektedir. Kumanova tarihte de bugün de Makedonya sınırları içerisinde ve tarihte Kuman Türklerinin Osmanlıdan çok önceleri Balkanlarda kurdukları bir şehirdir ve bugüne o kadim tarihin bir hatırasıdır. 8. Ciltte “Ülker, Hüdaî”nin biyografisinde yer belirtilirken “Makedonya’nın eski Yugoslavya bölümünde doğmuş şair” denmektedir. Bu bilginin “Eski Yugoslavya’nın Makedonya bölümünde” şeklinde düzeltilmesi gerekmektedir. Hüseyin Cahit Yalçın, Balıkesir’de doğmuştur ama babası tarafından aile Manastırlıdır. Hâl böyle olunca da biz de onu da Makedonyalı yazarlar arasına aldık. Ragıp Şevki Yeşim’in doğum yeri belirtilirken sadece Makedonya denilmiş, doğum yeri şehir olarak belirtilmemiştir. Bu yazarımız İştîp doğumludur. Yusuf Süreyya için “Türk asıllı Kosovalı, hikâye ve oyun yazarı. Köprülü’de doğdu” bilgisi verilmiştir. Köprülü, Makedonya’nın bir şehridir, Kosova’nın değil.

Ölüm tarihleri ile ilgili problemler: Ansiklopedinin yeni baskısı yapılırken ölüm tarihlerinin güncellenmesi gerekmektedir. Mesela, Fahri Ali, 2017’de vefat etmiştir. Mustafa Karahasan, Ansiklopedide iki farklı ciltte yer almıştır. Her ikisinde de Mustafa Karahasan’ın ölüm tarihi belirtilmemiş ama öldüğü (?) vurgulanmıştır (C.5, s.361), (C.). Karahasan’ın ölüm tarihi Belgrat 11 Mart 2002’dir. Numan Kartal 2017’de Bursa’da vefat etmiştir. Burhan Sait, 2004’te Türkiye’de bir trafik kazası sonrası vefat etmiştir. Alaettin Tahir’in ölüm tarihi belirtilmemiş, yazar 2004’te Üsküb’te vefat etmiştir. 8. Ciltte “Vardar, Hümaşah”ın doğum ve ölüm tarihleri yazılmamıştır bu bilgiyi şöyle tamamlamamız gerekiyor (1920-2009). Sabit Yusuf’un ölüm tarihi ve yeri belirtilmemiş; şair, 2007’de doğum yeri olan Gostivar’da vefat etmiştir.

Bu ansiklopedide yer almayan Makedonyalı şairler, yazarlar ve Bilim İnsanları:

A.Şairler, yazarlar: Ansiklopedinin önsözünde “Türk Cumhuriyetleri, edebiyatçıların biyografilerini gönderdiler. Türk soylu yazarları bulunan ülkelerin edebiyatçıları ise kısmen, o ülkelerden gelip Türkiye’ye yerleşen ilim adamları veya bu ülkelerin edebiyatçıları üzerinde çalışmaları bulunan genç ilim adamlarımız tarafından yazıldı. Bir kısmı da o ülkelerde çıkmış yayımlardan yararlanılarak kaleme alındı” (Cunbur, 2002:XIV). Ansiklopedi’de Makedonya şair ve yazarlarının biyografilerini çoğunlukla Yrd. Doç. Dr. Abdülkadir Hayber ve Prof. Dr. Mustafa İsen Kaleme almışlar. Doç. Dr. Abdülkadir Hayber, Üsküp’te Kiril ve Metoçiy Üniversitesinde Prof. Dr. Mustafa İsen de Belgrat’ta üniversitede misafir öğretim üyesi olarak çalışan Türkiyeli akademisyenlerdir. Bir kısım biyografiler ise İhsan Işık tarafından kaleme alınmıştır. İhsan Işık’ın Makedonya ve Makedonya Türk Edebiyatı ile ilgili hatırı sayılır bir çalışması da bulunmamaktadır. Özellikle Makedonyalı Divan Edebiyatı yazar ve şairlerinin biyografilerini ise Dr. Müjgân Cunbur kaleme almıştır.

Klasik Türk Edebiyatı/Divan Edebiyatı yazar ve şairlerinin biyografileri yazılırken tezkirelerin ve kütüphanelerdeki eski yazı koleksiyonların kullanılmış olduğunu görüyoruz. Makedonya’da çağdaş Türk Edebiyatı şair ve yazarlarının biyografilerine gelindiğinde ise faydalanılan kaynaklar ise şunlar: Süreyya Yusuf’un “Yugoslavya Türk şiiri”, Suat Engüllü ile Mustafa İsen’in “Türkiye Dışı Türk Edebiyatları Antolojisi” için kaleme aldıkları “Makedonya Türk Edebiyatı” kısmı, Abdülkadir Hayber’in “Makedonya ve Kosova Türk Edebiyatı” adlı kitabı.

Türk Dünyası Edebiyatçıları Ansiklopedisine alınmamış Makedonyalı şair ve yazarlar ise şunlardır: Abdülhakim Hikmet Doğan, Arzu Abdullah, Bekir Abdi, Bennu Musli, Biba İsmail, Cavit Saraçoğlu, Cevahir Selim, Derja Ruşit, Enver Ahmet, Ferit İsmail, Emel Hamza Şerif, Emel İbrahim, Enis Emin, Esat Bayram, Gülden Ruşit, Gülfer Çako, Halise Özgün, İdris İdris, İlker Yusuf, Leyla Hüseyin Raşiti, Leyla Şerif Emin, Lidya Kumbaracı, Mehmet Mustafa, Memruh Mirtovski, Mehmed Arif, Meral Kayın Asimov, Mustafa Yaşar, Münevver Seyfullah, Nadire Maksut, Neyat Selman, Nizam Reşit, Nurten Halim, Oktay Ahmet, Osman Şen, Rabie Ruşit, Rifat Emin, Rüstem Ekrem, Sebahattin Sezair, Sema Ali, Semra Samet, Seyhan Yakubi, Sezen Seyfullah, Şeyh Sadeddin Sırrı, Ümit Süleyman, Tülay İbrahim, Vefki Hasan Özgün, Yaser Halim, Zeynep Arifi, Zeynep Hüseyin, ...

B.Bilim İnsanları: Ansiklopedinin önsözünde “Ansiklopediye edebiyatçıların ayrılmaz yakınları dilciler de eserleriyle alındı. Tarih, eskiden edebiyatın bir kolu sayıldığı için, eski tarihçiler yanında yeni tarihçiler de Türk Dünyası Edebiyatçıları Ansiklopedisi’ne girdi” (Cunbur, 2002:XIV). Denilmesine rağmen Ansiklopedide Makedonyalı bilim insanlarından sadece Prof. Dr. Yusuf Hamzaoğlu’nun biyografisi yer almaktadır. Ansiklopedi de biyografileri bulunması gereken Makedonyalı diğer bilim insanları ise şunlardır: Pof. Dr. Olivera Yaşar, Prof. Dr. Hamdi Hasan, Prof. Dr. Arif Ago, Prof. Dr. Mücahit Asimov, Prof. Dr. Ahmet Şerif, Prof. Dr. Sabahattin Zaim, Prof. Dr. Mahmut Çelik, Prof. Dr. Fadıl Hoca, Prof. Dr. Oktay Ahmet, Prof. Dr. Nazım İbrahim, Prof. DR. Sevin Alil, Prof. Dr. Numan Aruç, Prof. Dr. Doç. Dr. Süleyman Baki, Doç. Dr. Muharrem Aruci, Doç. Dr. Abdülmecit Nuredin, Doç. Dr. Mensur Nuredin, Doç. Dr. Alihan Aço, Doç. Dr. Melahat Hamzaoğlu, Doç. Dr. Cüneys Nurevski, ...

Sonuç:

Bu sekiz ciltlik ansiklopedide Makedonyalı şair ve yazarların da yer almış olması; Makedonya Türklüğünü, Makedonya Türk Edebiyatını ve Makedonya Türk Edebiyatının şair ve yazarlarını, Türkiye ve Türk Dünyası başta olmak üzere bütün dünyada tanıtması açısından oldukça önemlidir diye düşünüyoruz. Bu çalışmaya emeği geçenlere teşekkür ediyor, Projeyi hayata geçirenleri de tebrik ediyoruz.

II. Uluslararası Türklerin Dünyası Sosyal Bilimler Sempozyumu
II. International World of Turks Symposium of Social Sciences

Türk Dünyası Ortak Edebiyatı Türk Dünyası Edebiyatçılar Ansiklopedisi, 1996'da projelendirilmiş olup ancak 2002- tarihlerinde yayınlanabilmiştir. Bu ansiklopedinin yeni bilgiler ve gelişmeler çerçevesinde güncellenerek yeni baskılarının yapılması gerekir diye düşünüyoruz. Bu yapılırken yukarıda saydığımız isimlerin biyografilerinin de eklenmesi gerekmektedir.

“Türk Dünyası Ortak Edebiyatı Türk Dünyası Edebiyatçılar Ansiklopedisi”nin yeni baskısının gündeme gelmesi halinde biz, Makedonya Türk edebiyatçıları, yazar, şair ve bilim insanlarıyla ilgili biyografilerin yeniden yazılması/güncellenmesi, eksikliklerin tamamlanması konusunda göreve talip olduğumuzu da burada belirtmek isteriz.

“Türk Dünyası Ortak Edebiyatı Türk Dünyası Edebiyatçılar Ansiklopedisi”nde yer alan ve bu ansiklopediye girmemiş olan Makedonyalı yazar, şair ve bilim insanlarının her biri için ayrı ayrı monografilerin hazırlanarak kitap halinde yayımlanması, Makedonya Türk Edebiyatı Tarihi hakkıyla yazılabilir. Ne kadar acıdır ki; bugüne kadar Makedonya Türk Edebiyatını dün-bugün çizgisinde kucaklayıp bir bütün halinde bugünün ve geleceğin yeni kuşaklarına tanıttacak bir antoloji dahi hazırlanıp yayımlanmış değildir.

Bu güne kadar bu monografilerden Divan Edebiyatı/Klasik Türk Edebiyatı şairlerinden “Üsküplü İshak Çelebi” , “Üsküplü Veysi” ve “Remzi” ile ilgili kitaplar hazırlanıp yayımlanmıştır. Çağdaş Makedonya Türk Edebiyatından ise “Fahri Kaya Hayatı Sanatı Eserleri”, “Gülkaya İlhami Emin Hayatı Sanatı Eserleri”, “Mangal Fahri Ali Hayatı Sanatı Eserleri” kitapları yayımlanmıştır. “İlklerden Çevahir Selim Hayatı Sanatı Eserleri” kitabı ile “Balkanlarda Bir Din Mazlum Abdülfettah Rauf Hayatı Sanatı Eserleri” isimli kitap çalışmalarının da tamamlandığını ancak henüz yayınlanmadığını da belirtelim.

KAYNAKÇA

Aydemir, Prof. Dr. Yaşar, **Remzî Divanı**, Ankara 2016, Birleşik Yayın Dağıtım.

Baki, M-r Ergin-Yrd. Doç. Dr. Zeki Gürel, **Mangal Fahri Ali Hayatı Sanatı Eserleri**, Üsküp-MAKEDONYA 2016, Yeni Balkan Yayıncıları.

Çeltik, Dr. Halil, **Rumeli Şairlerinin Şiir Dünyası**, Ankara 2013, Kurgan Edebiyat Yayınları.

Cunbur, Dr. Müjgân “Türk Dünyası Edebiyatçıları Ansiklopedisi Önsöz”, **Türk Dünyası Ortak Edebiyatı Türk Dünyası Edebiyatçılar Ansiklopedisi Cilt:1**, Ankara 2002, XXV+532 S., Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

Engüllü, suat “Makedonya Türk Edebiyatı ve Yugoslavya (Kosova) Türk Edebiyatı”, **Başlangıçtan Günümüze Kadar Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisi**, İstanbul 1997, Cilt: 7, s. 59-464, T.C. Kültür Bakanlığı Yayını.

Fedai, Harit, **Kıbrıslı Kenzî Divanı**, 2 Cilt, Lefkoşe-KIBRIS 1989.

Gürel, Yrd. Doç. Dr. Zeki, **Adım Adım**, Yukarı Banisa-MAKEDONYA 2017, 292 s., Namik Efendi Eğitim, Kültür, Sanat ve Spor Derneği Yayını.

Gürel, Yrd. Doç. Dr. Zeki “Makedonya Türk Edebiyatı Tarihinin Meseleleri, **Hikmet İlmî Araştırmalar Dergisi**, Gostivar-MAKEDONYA Kasım 2007 Yılı: 1, Sayı: 2, s. 42-67.

Gürel, Yrd. Doç. Dr. Zeki, **İlklerden Çevahir Selim Hayatı Sanatı Eserleri**, Üsküp-MAKEDONYA 2017, 378 s., (Yayına hazır kitap).

II. Uluslararası Türkerin Dünyası Sosyal Bilimler Sempozyumu
II. International World of Turks Symposium of Social Sciences

Gürel, Yrd. Doç. Dr. Zeki, **Balkanlarda Bir Din Mazlumunu Abdülfettah Rauf Hayatı Sanatı Eserleri**, Üsküp-MAEDONYA 2017, 420 s., (Yayına hazır kitap)

Gürel, Yrd. Doç. Dr. Nazlı Rânâ-Yrd. Doç. Dr. Zeki, **Fahri Kaya Hayatı Sanatı Eserleri**, Üsküp-MAKEDONYA 2015, 382 s., Yeni Balkan Yayınları.

Gürel, Yrd. Doç. Dr. Nazlı Rânâ-Yrd. Doç. Dr. Zeki, **Gülkaya İlhami Emin Hayatı Sanatı Eserleri**, Üsküp-MAKEDONYA 2016, 275 s., Yeni Balkan Yayınları.

Gürel, Yrd. Doç. Dr. Nazlı Rânâ-Yrd. Doç. Dr. Zeki, **Necati Zekeriya Orhan**, Üsküp-MAKEDONYA 2015, Yeni Balkan Yayınları.

Gürel, Yrd. Doç. Dr. Nazlı Rânâ, **Kırmızı Gülün Alı Var Makedonya Yazıları**, Üsküp-MAKEDONYA 2017, Yeni Balkan Yayınları.

Hayber, Yrd. Doç. Dr. Abdülkadir, **Makedonya ve Kosova Türklere Edebiyatı**, Ankara 2001, T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Yayını.

Hoca, Prof. Dr. Fadıl, Üskübî Divanı Veysi "Üskübî" Divanı'nın Tahlili, İstanbul 2013, Ediene Valiliği Yayını.

Nurevski, Cüneys **Tezkirelere Örne Makedonya'da Yetişen Osmanlı Divan Şairleri**, Üsküp-MAKEDONYA 2008, MATÜSİTEB Yayını.

Tural, Prof. Dr. Sadık "Türk Dünyasını Birleştiren Göstergelerden Edebiyat Hayatı", **Türk Dünyası Edebiyatçılar Ansiklopedisi**, Atatürk Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara 2002, Cilt:1, s. VII-XI.

Türk Dünyası Ortak Edebiyatı Türk Dünyası Edebiyatçılar Ansiklopedisi Cilt:1, Ankara 2002, XXV+532 S., Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

Türk Dünyası Ortak Edebiyatı Türk Dünyası Edebiyatçılar Ansiklopedisi Cilt:2, Ankara 2002, XIV+498 s., Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

Türk Dünyası Ortak Edebiyatı Türk Dünyası Edebiyatçılar Ansiklopedisi Cilt:3, Ankara 2003, XVII+464 s., Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

Türk Dünyası Ortak Edebiyatı Türk Dünyası Edebiyatçılar Ansiklopedisi Cilt:4, Ankara 2004, XVI+447 s., Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

Türk Dünyası Ortak Edebiyatı Türk Dünyası Edebiyatçılar Ansiklopedisi Cilt:5, Ankara 2004, XVI+477 S., Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

Türk Dünyası Ortak Edebiyatı Türk Dünyası Edebiyatçılar Ansiklopedisi Cilt:6, Ankara 2006, XV+672 S., Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

Türk Dünyası Ortak Edebiyatı Türk Dünyası Edebiyatçılar Ansiklopedisi Cilt:7, Ankara 2007, XVI+677 s., Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

Türk Dünyası Ortak Edebiyatı Türk Dünyası Edebiyatçılar Ansiklopedisi Cilt:8, Ankara 2007, XVI+758 s., Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

Üsküplü İshâk Çelebi, **Divân Tenkitli Basım**, Hazırlayanlar: Dr. Mehmed Çavuşoğlu-M. Ali Tanyeri, İstanbul 1990, 378 s., Mimarşinan üniversitesi Yayınları.